

FREUDYEN SEMBOLİZMİN İZİNDE: NAR TANESİ MASALINA PSİKANALİTİK BİR BAKIŞ

IN THE FOOTSTEPS OF FREUDIAN SYMBOLISM: A PSYCHOANALYTIC PERSPECTIVE ON THE TALE OF NAR TANESİ

Hakan TIKDEMİR*

ÖZ: Psikanalitik kuram, insan zihninin dinamik etkileşimlerini bilinç, bilinçaltı ve bilinçdışı gibi kavramlar ışığında anlamayı amaçlayan bir yaklaşımdır. Sigmund Freud tarafından temellendirilen bu kuram, bireylerin duygu, düşünce ve davranışlarının çocukluk deneyimleri ve bilinçdışı arzular tarafından şekillendirildiğini öne sürer. Psikoseksüel gelişim dönemleri ile id, ego ve süperegö kavramları aracılığıyla kişilik yapısını ve çatışmalarını analiz eder. Modern psikoterapinin temellerinden biri olan bu yaklaşım, bireyin kendini anlaması ve duygusal sorunlarını çözmesi için önemli bir araç sunar. Freud'a göre bireyin çocukluk döneminde yaşadığı çatışmalar ve bastırılmış duygular, bilinçdışında depolanıp rüyalar, mitler, masallar gibi sembolik anlatılar yoluyla dışa vurulur. Freud'un yaklaşımında bu tür ürünler, bilinçdışı arzuların özellikle de cinselliğin, semboller aracılığıyla ifade edildiği araçlar olarak görülür. Bu nedenle halk bilimsel anlatılar, cinsel sembolizmin birer yansıması olarak ele alınır. Masallar, bu kuramın uygulanabilirliği açısından özellikle zengin bir alan oluşturmaktadır; çünkü masallar, bilinçdışının derinliklerindeki cinsel arzuları, çatışmaları ve çözüm çabalarını simgesel bir dil aracılığıyla ifade eder. *Nar Tanesi* masalı, Türk masallarının kendine özgü sembolik dili ve olağanüstü motifleriyle bireyin iç dünyasına ışık tutan bir halk anlatısıdır. Bu masalda, genç bir kızın gelişiminde karşılaştığı zorluklar ve bu zorlukları aşmak için sergilediği mücadeleler, masalın ana temasını oluşturur. Masal, bilinçdışındaki arzuların, çatışmaların ve tabuların psikanalitik bir perspektiften analiz edilmesini mümkün kılan zengin bir sembolizm barındırır. Çiçekten taya, iğneye ve buluta dönüşüm gibi motifler, bireyin kimlik arayışını ve bilinçdışında bastırılmış duyguların ortaya çıkışını temsil eder. Bu çalışmada, Freud ve takipçilerinden hareketle psikanalitik kuram çerçevesinde *Nar Tanesi* masalı incelenmiş, masalın bilinçdışını yansıtan yönleri ele alınmıştır. Masal kahramanının erginleşme sürecinde karşılaştığı engeller ve bu engelleri aşma çabaları, Freud'un psikoseksüel gelişim evreleri ile kişilik yapısını şekillendiren unsurlar ışığında değerlendirilmiştir. Ayrıca, masalda yer alan üvey anne, çingene, tay ve sabun gibi unsurların sembolik anlamları çözümlemeye tabi tutulmuştur. Masalın seyrinde, *Nar Tanesi*'nin şekil değiştirme motifleriyle preödüpal ve ödüpal çatışmaları işaret ettiği ve aynı zamanda bireyselleşme yolculuğunu tamamlamaya çalıştığı görülmüştür. Bu incelemeyle, *Nar Tanesi* masalının psikanalitik kuram doğrultusunda Türk masallarına dair önemli ipuçları sunduğu ve insan psikolojisinin temel meselelerini anlamada güçlü bir araç olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Freud, Psikanaliz, Sembolizm, Masal, *Nar Tanesi*

* Dr.-Bağımsız Araştırmacı/Bursa-hakan.tikdemir@gmail.com (Orcid: 0000-0002-6248-6240)

ABSTRACT: *Psychoanalytic theory is an approach that aims to understand the dynamic interactions of the human mind through concepts such as the conscious, the subconscious, and the unconscious. Founded by Sigmund Freud, this theory suggests that individuals' emotions, thoughts, and behaviors are shaped by childhood experiences and unconscious desires. It analyzes personality structure and internal conflicts through the concepts of psychosexual development stages, as well as the id, ego, and superego. As one of the foundations of modern psychotherapy, this approach offers a significant tool for individuals to understand themselves and resolve emotional issues. According to Freud, conflicts and repressed emotions experienced during childhood are stored in the unconscious and are expressed through symbolic narratives such as dreams, myths, and fairy tales. In Freud's approach, such narratives are seen as tools through which unconscious desires—especially those of a sexual nature—are expressed through symbols. Therefore, folkloric narratives are treated as reflections of sexual symbolism. Fairy tales, in particular, represent a rich field for the applicability of this theory, as they express unconscious sexual desires, conflicts, and resolution efforts through symbolic language. The tale Nar Tanesi (The Pomegranate Seed) is a folk narrative that sheds light on the individual's inner world through the unique symbolic language and extraordinary motifs of Turkish fairy tales. In this story, the challenges a young girl faces during her development and her efforts to overcome them form the main theme. The tale contains rich symbolism that allows for the analysis of unconscious desires, conflicts, and taboos from a psychoanalytic perspective. Motifs such as transformation into a flower, a foal, a needle, and a cloud represent the search for identity and the emergence of repressed feelings from the unconscious. In this study, based on Freud and his followers, the Nar Tanesi tale is examined within the framework of psychoanalytic theory, focusing on the aspects of the tale that reflect the unconscious. The obstacles the heroine encounters during her maturation process and her efforts to overcome them are evaluated in light of Freud's psychosexual development stages and the elements shaping personality structure. Additionally, the symbolic meanings of elements in the tale such as the stepmother, the gypsy, the foal, and the soap are analyzed. Throughout the tale, the protagonist's shape-shifting motifs are interpreted as indications of pre-Oedipal and Oedipal conflicts, as well as efforts to complete the journey of individuation. Through this analysis, it is concluded that Nar Tanesi offers significant insights into Turkish fairy tales from the perspective of psychoanalytic theory and serves as a powerful tool for understanding the fundamental issues of human psychology.*

Keywords: *Freud, Psychoanalysis, Symbolism, Fairy Tale, Nar Tanesi*

Giriş

Sigmund Freud, 1856-1939 yılları arasında yaşamış Avusturyalı bir psikiyatristtir. 20. yüzyılın en etkili kuramlarından biri olan psikanalizi ortaya koymuş ve bu kuramını bilinç sınıflandırması, kişilik yapısı ve psikoseksüel gelişim dönemleri olarak üç kategoriye ayırmıştır (Tekelli ve Akto, 2022: 969). Freud'un kuramının temelini, öncelikle bilinç kavramları oluşturur. Bilinç, bireyin iç ve dış algılarının açık ve seçik olarak farkında olduğu zihinsel durumdur (Gürün, 1991: 20). Bu durum, insanın kendi düşüncelerini ve çevresindeki olayları anlamasını, kontrol etmesini sağlar. Bilinçaltı, bireyin farkında olmadığı ancak davranışlarını ve düşüncelerini dolaylı yoldan etkileyen zihinsel bir katmandır. İnsanın dikkatini yoğunlaştıramadığı algılar, otomatik hareketleri, bilinçli şekilde düşünülmeyen ancak zihinde varlığını sürdüren olgunlaşmamış fikirleri bilinçaltının kapsamına girer. Bilinçdışı ise bireyin veya toplumun kabul etmediği, bastırılmış arzu ve dürtülerin yer aldığı zihinsel alandır. Bu alan,

bilinç seviyesinin dışında kalır ve bireyin farkında olmadan düşünce ve davranışlarına yön verir (Tura, 2021: 33).

Bilinç, bilinçaltı ve bilinçdışı gibi kavramların üzerine inşa edilen psikanaliz, psikanalitik halk bilimi kuramının temelini oluşturur. Psikanalitik halk bilimi kuramı, bireysel ve toplumsal bilinçdışının semboller, arketipler ve kolektif anlatılar aracılığıyla dışavurumunu inceleyen disiplinlerarası bir yaklaşım sunar. Bu kuram, Sigmund Freud'un yanı sıra her birinin farklı okulları olan Carl Gustav Jung, Wilhelm Wundt gibi düşünürlerin etrafında şekillenmiş, halk anlatılarının psikolojik temellerini araştırmaya odaklanmıştır. Freud'un ekolü, halk bilimi ürünlerini sıklıkla cinsel organların veya cinsel birleşmelerin simgeleri olarak değerlendirmiş ve halk kültürünü oluşturan her türlü halk bilimi ögesini bu perspektifle yorumlayarak analiz etmeye çalışmıştır (Çobanoğlu, 2019: 167). Freud'un *Rüyaların Yorumu* adlı eserinde, bireyin bastırılmış arzularının ve korkularının rüya ve benzeri anlatılarla sembolik biçimde ifade edildiği tezi, bu ekolün temel yaklaşımlardan birini oluşturmuştur (Dorson, 2011: 42). Freud'a göre bilinçdışı, toplumsal ve kültürel normların bastırdığı dürtülerin bir yansımasıdır. Rüyalar gibi halk anlatıları da bilinçdışının açığa çıktığı alanlardır. Freud'un yöntemine göre, bu anlatılar bilinçdışının simgesel ifadeleri olarak incelenebilir ve rüyaların yorumlanmasında kullanılan tekniklerle çözümlemeye açık bir yapı sunar.

Freud, rüyaların ardındaki bilinçdışı süreçleri anlamaya çalışırken mitlere, masallara, tabulara ve batıl inançlara yönelir. Ona göre bu anlatılar, rüyalarla benzer psikolojik temellere dayanır. Rüya yorumlarının, mit ve masalların psikanalitik çözümlemesinde kullanılabileceğini savunur. Çünkü her iki anlatım biçimi de bireylerin bastırdığı korku, arzu ve çatışmaları semboller aracılığıyla dışa vurur (Karabulut, 2022: 762). Bu nedenle Freudyen psikanalistler, halk anlatılarının altında ne tür baskılanıp bilinçdışına itilmiş malzemenin bulunduğunu ve bunların rüyalarla nasıl bir ilişki içinde olduklarını tespit etmeye çalışmışlardır. Önde gelen psikanalistlerden Karl Abraham, *Rüyalar ve Mitler* adlı eserinde, "Mit, bir halkın çocuksu ruhsal yaşamından kalan bir parçadır, rüya ise bireyin mitidir" (Abraham, 2017: 93) diyerek rüyalar ile mitler arasındaki derin bağlantıyı vurgulamıştır. Benzer şekilde, Erich Fromm, *Rüyalar Masallar Mitler* adlı eserinde, "Uyku anındaki yaratıcılığımız ile ortaya çıkan rüyalar, insanların en eski eserlerinden olan mitlere çok benzerler" (Fromm, 2024: 19) ifadesiyle rüyaların ve mitlerin ortak sembolik yapısına dikkat çekmiştir. Araştırmacılara göre, rüyaların sembolik dilini çözümlemek halk anlatılarının gizemlerini anlamak için bir anahtar görevi görmektedir. Bu bağlamda halk anlatıları, bilinçdışı ve semboller arasında psikolojik ve kültürel çözümleme için önemli bir köprü işlevi görür.

Halk masallarında, hayata dair en saf, en doğru ve en yalın gerçeklerin ifade bulunduğu görülür. Bu masallar, yalnızca dış dünyaya ait gerçekleri değil aynı zamanda insanın ruhsal dünyasını yansıtır. Özellikle, bilinçdışından ve ruhun diğer derin katmanlarından izler taşımaları nedeniyle büyük bir etki

gücü içerir ve insanın varlığına yön verirler (Graber, 1998: 29). Bu doğrultuda psikanalitik kuram, halk masallarını bireysel ve toplumsal bilinçdışının sembolik bir yansıması olarak ele alır. Masallar da rüyalar gibi alegorik bir dil kullanarak bireyin ve toplumun bilinçdışı dünyasına ayna tutar. Fromm'a göre "Gündüzleri rüyalarımızı hatırlamakta çektiğimiz zorluklar, birçok masalda semboller yardımıyla anlatılmıştır" (2024: 47). Rüyalar ve masallar arasındaki bu bağ, her iki anlatının da bilinçdışında saklanan arzular, korkular ve çatışmaların birer dışavurumu olmasıyla açıklanır. Tıpkı rüyalarda olduğu gibi masallar da mantığın sınırlarını aşarak absürt unsurlar, zaman ve mekân atlamaları ve olağanüstü olaylarla bir hayal dünyası yaratır (Bilkan, 2020: 34). Bu dünyada, bireyin ve toplumun bilinçdışında saklı olan anlamlar semboller yoluyla ifade edilirken aynı zamanda bu semboller kültürel belleğin korunmasına ve aktarılmasına da hizmet eder (Gezgin, 2007: 30-35). Bu özellikleriyle masallar, bireysel ve toplumsal bilinçdışı etkileşimlerini anlamak için önemli bir çözümleme alanı sunar.

Freud'un psikanalizi, bilinç ve bilinçdışı arasındaki dinamik etkileşimi merkeze alarak bireyin psikolojik yapısını anlamayı amaçlar. Bu kuramın temel unsurları olan id, ego ve süperegö kavramları ile psikoseksüel gelişim dönemleri, bilinç ve bilinçdışının derinliklerinden beslenen önemli teorik yapı taşlarıdır. Freud'un bu yaklaşımı, bireysel ruhsal süreçlerin yanı sıra masallar gibi kolektif bilinçdışının ürünü olan anlatılara da uygulanabilir. Masallar, bir toplumun sözlü edebiyat geleneğinden türeyen ve içinde çeşitli bilinçdışı verileri barındıran sembolik anlatılar olarak psikanaliz için zengin bir inceleme alanı sunar (Sarı ve Ercan, 2010: 19). Psikanalitik kişilik modellerini yansıtarak bilinç, bilinçaltı ve bilinçdışı mesajlar verir (Bettelheim, 2019: 10). Bu bağlamda masallar; bilinç, bilinçaltı ve bilinçdışının kesiştiği, psikoloji ve halk biliminin ortak analiz alanı olarak değerlendirilebilir.

Freud'un id, ego ve süper ego (altben-ben-üstben) kavramları bireyin zihinsel ve psikolojik gelişiminin temel taşları olup kişilik yapısını oluşturur. Freud, bu kavramları detaylı şekilde açıklarken insan davranışlarının ve zihinsel süreçlerinin bilinçdışı unsurlarla şekillendiğini ifade eder. Freud'a göre id, bireyin temel dürtülerinin ve arzularının kaynağıdır. İd, tamamen bilinçdışı olup haz ilkesine göre çalışır. Bu yapı, bireyin doğuştan getirdiği ilkel yönlerini temsil eder ve anlık tatmin ihtiyacı duyar. Ego, kişiliğin yürütme organı olup id ve gerçeklik arasında bir köprü görevi görür. Gerçeklik ilkesi doğrultusunda çalışarak bireyin arzularını çevresel koşullarla uyumlu bir şekilde yerine getirmesine olanak tanır. Süper ego, bireyin toplumsal normları ve ahlaki değerleri içselleştirdiği yapı olarak tanımlanır. Bu yapı, bireyin doğru ve yanlış kavramlarını şekillendiren aynı zamanda vicdan olarak adlandırılacak bir işlev üstlenir (Geçtan, 1998: 44-48). Freud'a göre "Dürtü kontrolü ve ahlak açısından, idin tümüyle ahlak dışı olduğu söylenebilir, ben ahlaklı olma çabasıdadır, üstben ise aşırı ahlaklıdır" (2011: 112). Bu üç yapı arasındaki dinamik etkileşim, bireyin

davranış ve düşünce biçimlerini şekillendirir. Masallar, bilinçdışının ürünü olarak id ile süperego arasındaki çatışmayı sıkça sembolik bir dille yansıtır.

Freud, insan gelişimini psikoseksüel bir temel üzerine oturtmuş ve bu süreçte bireyin bedeninde bulunan cinsel haz bölgelerine odaklanmıştır. Bu bağlamda gelişimi beş ayrı dönem halinde açıklamıştır. Bu dönemler sırasıyla oral, anal, fallik, latent ve genital dönemlerdir. Freud’a göre her bir dönem, libidonun belirli bir vücut bölgesine odaklandığı farklı bir gelişim evresini temsil eder. İlk aşama olan oral dönem (0-1,5 yaş), ağız yoluyla haz alma odaklıdır. Emme, beslenme gibi aktiviteler bireyin tatmin kaynaklarıdır ve bu dönemde annenin rolü belirleyicidir. Eğer bu dönemde tatminsizlik yaşanır, bağımlılık ya da aşırı bağımsızlık gibi kişilik özellikleri gelişebilir. İkinci aşama olan anal dönem (1,5-3 yaş), bireyin tuvalet eğitimiyle kontrol ve düzen duygusunu öğrenmeye başladığı süreçtir. Freud, bu dönemin aşırı katı ya da gevşek tuvalet eğitimi ile bireyde düzenlilik ya da dağınıklık gibi karakteristik özelliklerin oluşmasına neden olabileceğini belirtir. Üçüncü aşama olan fallik dönem (3-6 yaş), bireyin cinsel kimlik farkındalığının geliştiği dönemdir. Bu dönemde çocuk, ebeveynleriyle güçlü sevgi bağları kurar. Ancak bu bağlar aynı zamanda rekabet, kıskançlık ve özdeşim duygularını da içerir. Freud, bu karmaşık ilişkiler ağını Oidipus Kompleksi olarak tanımlar. Çocuk, karşı cinsten ebeveyne yönelik bir sevgi ve bağlılık hissederken aynı cinsten ebeveyne karşı bir rekabet ve kıskançlık geliştirir. Bu duygusal çatışmalar, toplumsal kurallar ve aile dinamikleri nedeniyle bastırılarak bilinçdışına yönelir. Latent dönem (7-12 yaş), bireyin cinsel dürtülerinin bastırıldığı ve sosyal becerilere odaklanıldığı bir süreçtir. Freud, bu dönemi bireyin arkadaşlık ve öğrenme gibi sosyal etkinliklere enerjisini yönlendirdiği bir aşama olarak tanımlar. Son aşama olan genital dönem (12 yaş ve üzeri), ergenlik döneminden başlayarak yetişkinlikte cinsel kimlik ve olgun ilişkilerin geliştirildiği süreçtir. Freud’a göre bu dönem, önceki evrelerde yaşanan çatışmaların çözülmesine bağlı olarak bireyin sağlıklı ilişkiler kurabileceği veya sorunlarla karşılaşabileceği bir aşamadır. Her bir dönem, bireyin kişiliğini şekillendiren ve yaşam boyunca taşıyacağı psikolojik temelleri atan kritik bir süreç olarak görülür (Tekkeli ve Akto, 2022: 89; Geçtan, 1998: 34-43). Bu bağlamda masal kahramanlarının yaşadığı dönüşümler, insan psikolojisinde önemli bir yer tutan iki ana dönemi sembolik olarak yansıtır: Doğum ile Oidipus Kompleksinin ortaya çıkışı arasındaki “Preödüpal Dönem” ve Oidipus Kompleksinin ortaya çıkmasıyla yetişkinlik arasındaki “Ödüpal Dönem” (Parmaksız, 2023: 20). Her bir masal karakteri, bireyin yaşamında karşılaşabileceği bu gelişim dönemlerini temsil eden bir metafor sunar.

Bu çalışmada, psikanalitik halk bilimi kuramı çerçevesinde, Ayşe Benek Kaya’nın *Gel Zaman Git Zaman Derleme Masallar* adlı çalışmasından seçilen “Nar Tanesi” masalı incelenecektir. Bu masal, bilinçdışındaki arzuların, çatışmaların ve tabuların psikanalitik bir perspektiften analiz edilmesini mümkün kılan zengin bir sembolizm barındırmaktadır. Bu

nedenle Freud'un psikanaliz kuramındaki id, ego, süperego kavramları ve psikoseksüel gelişim dönemlerinden hareketle masaldaki sembolik dilin ve bilinçdışı mekanizmaların işleyişi çözümlenecektir. Bu analiz, masalların birey ve toplum üzerindeki psikolojik işlevlerine dair daha derin bir anlayış geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Nar Tanesi Masalının İncelenmesi

Nar Tanesi masalı, bir kadının çocuk sahibi olma arzusu etrafında şekillenen dileği ile başlar; "Kan ile kar ne güzel görünüyor. Eğer bir çocuğum olursa ismini Nar Tanesi koyacağım" (Benek Kaya, 2023: 290). Bruno Bettelheim'e göre beyaz kar üzerindeki kırmızı kan, cinsel masumiyetin ve cinsel arzunun bir karşıtlık içinde sunulmasını ifade eder. Ona göre masallardaki bu semboller çocuklara, cinsellikle ilgili doğal süreçleri öğretmeye yardımcı olur. Kanama, üreme ve doğumla ilişkilendirilir; böylece regl döngüsü ve cinselliğin yaşamın doğal bir parçası olduğu vurgulanır (Bettelheim, 2019: 259). Bu bağlamda dilek tutan kadın, aradan geçen dokuz ayın, dokuz günün sonunda bir kız çocuğu dünyaya getirir ve ona "Nar Tanesi" adını verir. Kahramana bu ismin verilmesi, "bereket ve kesiksiz bir zürriyetin sembolü" (Ersoy, 2000: 388) olarak doğurganlık, dayanıklılık ve yaşam döngüsü gibi güçlü anlamlar taşır. Nar, geleneksel olarak üreme ve yaşamın devamlılığını simgeleyen bir meyve olup annenin çocuğuna olan umudunu ve doğumun mucizesini yansıtır. Nar, aynı zamanda güzellik kaynağı olarak görülüp kahramanın hem fiziksel hem de ruhsal güzelliğe sahip olmasını sağlar. Kolektif bilincin, nesnenin güzellik gücünü parçadan bütüne yayma çabası, bu sembolik ad ile çocuğun ruhsal ve bedensel kimliğini bütünleştirir (Şenocak, 2016: 230). Bunun yanında karla karışan kanın hatırlattığı yaşam ve ölüm döngüsü, narın kırmızı rengiyle de örtüşerek bu ismin derin anlamını güçlendirir. Narın dışındaki koruyucu kabuk ve içindeki değerli tanecikler, Nar Tanesi'nin dış dünyadan korunmuş ancak özünde paha biçilmez bir varlık olduğunu metaforik bir şekilde ifade eder. Bu isim, kahramanın masal boyunca karşılaşacağı zorlukları aşarken sergilediği fiziksel dayanıklılığını ve ruhsal narinliğini simgeler.

Freud'a göre çocuk için ilk arzu nesnesi, onu besleyen, hayatta tutan ve haz veren özellikleriyle anne figürüdür. Anne, aynı anda hem koruyucu hem de çocuğun gelişimindeki ilk güçlü bağın temsilcisidir (Korucu, 2019: 134). Çocukluk döneminde anneye kurulan bağ, bireyin ileriki yaşamındaki nesne seçimlerinde ve kişilik gelişiminde belirleyicidir (Freud, 2012: 107-108). Bu nedenle çocuğun gelişim sürecindeki en önemli eşiklerden biri, anne ile kurulan bu yakın bağın kesilmesidir. Annenin yokluğu, çocuğun yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda psikolojik bağımsızlaşma sürecini başlatır ve bireyleşme yolculuğunun temel bir aşamasını oluşturur. *Nar Tanesi* masalında kahramanın gelişimi bu temel mesele etrafında işlenir. Nar Tanesi, üç-dört yaşındayken annesini kaybeder. Freud'un fallik dönemiyle örtüşen bu dönem, çocuğun cinsel kimliğini fark ettiği, neden-sonuç ilişkileri kurmayı öğrendiği ve dünyayı anlamlandırmaya başladığı bir süreçtir. Bu dönemde, sınırsız sevgi ve ilgiyi temsil eden "iyi anne" figüründen uzaklaşan

çocuk, ebeveynlerin koyduğu kurallar ve sınırlarla tanışır. Nar Tanesi'nin annesinin ölümü, bu kurallar dünyasıyla yüzleşme ve kendi ayakları üzerinde durma zorunluluğunu kahraman için kaçınılmaz hale getirir. Aydın Parmaksız'a (2019: 20) göre iyi annenin ölümü, çocuğun sadece özgürlüğünü değil, aynı zamanda sınırları ve sorumlulukları da kabullenmeye başladığı bir gelişim aşamasını temsil eder. Masalda annenin kaybı, kahramanın kendi gücünü keşfederek bağımsızlık kazandığı zorlu bir yolculuğun başlangıcıdır.

Nar Tanesi'nin annesini kaybetmesinin ardından hayatına giren üvey anne, onun yaşamında yeni bir dönemin başlangıcını oluşturur. Üvey annenin birkaç yıl sonra kendi kızının doğumuyla birlikte aile içinde Nar Tanesi'ne karşı adaletsizlik ve kıskançlık başlar. Üvey annenin, Nar Tanesi'nin güzelliğini kıskanarak sürekli kendi kızını ön plana çıkarması, aile içinde bir gerilim yaratır. Nar Tanesi'ne kötü davranan üvey anne, onun hayatını zorlaştırmak için planlar yapar. İki testi hazırlayıp, yeni ve güzel olan testinin içine gizlice bir yılan koyarak Nar Tanesi'ne verir. İki kız hayvanları otlatmaya gittiğinde, Nar Tanesi testideki suyu içip farkında olmadan karnına giren yılanın büyümesine neden olur. Nar Tanesi'nin karnı şişmeye başlayınca, üvey anne hemen fırsatı değerlendirir. Kocasına, "Bak, kızın gizlice hamile kaldı" diyerek Nar Tanesi'ni iffetsizlikle suçlar. Ailenin namusunu temizlemesi için kocasından onu öldürmesini ister (Benek Kaya, 2023: 290-291).

Masalda üvey annenin gelişi ve kendi kızının doğumu, Nar Tanesi'nin hayatında önemli bir dönüm noktasıdır. Üvey annenin Nar Tanesi'ne kötü davranması ve kendi çocuğunu kayırması, masallarda sıklıkla görülen bir çatışma dinamiğini temsil eder. Masallarda üvey anne figürü, çocuğun hayatındaki ilk sınır koyucu ve otoriter figürün temsili olarak karşımıza çıkar. Çocuğu evden uzaklaştıran ya da öldürmeye çalışan üvey anne, günlük hayatta çocuğa kurallar koyan ve "hayır" diyebilen ebeveyni simgeler (Parmaksız, 2019: 20). Üvey anne, kıskançlığı nedeniyle öz çocuğu ile üvey çocuk arasında belirgin bir ayrım yapar; kendi çocuğunu korur, zor görevlerden muaf tutar ve onun rahat bir yaşam sürmesini sağlar. Buna karşılık üvey çocuğunu çeşitli zorluklarla baş başa bırakır ve her türlü kötü muameleyi reva görerek ondan kurtulmaya çalışır (Demir, 2023: 471). Üvey annenin Nar Tanesi'ni kıskanması, Oidipus Kompleksinin kız çocuğundaki karşılığı olan Jung'un (2006: 30) Electra Kompleksi kavramıyla da ilişkilendirilebilir ve üvey annenin çocukluk döneminde babasına duyduğu aşkın bilinçdışı bir yansımasını açığa çıkarır. Nar Tanesi'nin güzelliği ve babasıyla olan özel bağı, üvey annenin onu bir rakip olarak görmesine neden olur. Bu kıskançlık, üvey annenin geçmişte çözülmemiş duygusal bağlarının etkisiyle Nar Tanesi'ne karşı düşmanca bir tavır almasını açıklar. Nar Tanesi, üvey annenin gözünde hem bir tehdit hem de geçmişte erişemediği sevgiyi temsil eden bir figür haline gelir. Nar Tanesi'nin yaşadığı bu durum ise, Freud'un psikoseksüel gelişim evrelerinden genital evreye denk düşer. Bu evrede bireyler, cinsel hormonların yoğun şekilde salgılandığı fizyolojik

olgunluğa ulaşır. Üvey anne, bu bağlamda Nar Tanesi'nin rekabet halinde olduğu ödipal anne figürünü temsil eder. Üvey annenin Nar Tanesi'ni ortadan kaldırma arzusu, ödipal dönemdeki bir kız çocuğunun annesine yönelik algılarını yansıtır. Masalda üvey annenin düşmanca tutumu, Nar Tanesi'nin ödipal çatışmayı çözme ve bireyselleşme yolunda karşılaştığı bir engel olarak yorumlanabilir.

Freud'a göre erkek çocuk, çevresindeki herkesin kendi üreme organına benzeyen bir organı olduğuna inanırken, kız çocuğu erkek çocuğun üreme organını gördüğünde, kendi organından farklı bir cinsiyetin varlığını kabul eder ve bu farkındalık güçlü bir "penis isteği" geliştirmesine yol açar (Freud, 2012: 79). Erkekle özdeşleşmenin yansıması olan bu istek, kadınlığa ve anneliğe karşı bir savunma biçimi olarak tepkisel bir şekilde doğar (Graber, 1998: 106). Kız çocuğunun kadınlığa geçişi, ancak erkeksi cinselliğin bastırılmasıyla mümkün olur ve bu süreçte penis isteği, zamanla çocuk sahibi olma arzusuna dönüşür (Freud, 2012: 121). Freud, kız çocuğunun erken yaşlarda bebeklerle oynamasını dişiliğinin bir işareti olarak değil, annesiyle kurduğu özdeşimin bir sonucu olarak değerlendirir. Ancak penis-bebek isteğinin babaya yönelmesiyle kız çocuğu Ödipus karmaşasına girer. Bu süreçte, kız çocuğu annesini ilk sevgi nesnesi olarak algımlarken annesiyle rekabet içine girer. Bu rekabet ve bağlılık karışımı, kız çocuğu için bu süreci daha uzun ve karmaşık hale getirir (Freud, 1998: 141-145). Bu bağlamda annesinin yokluğu ve babasının yeni bir eş bulması, Nar Tanesi'nde annesiyle özdeşleşme ve babadan vazgeçme duygusunu tetikleyerek çocuk sahibi olma isteğiyle birleşir. Hamilelik arzusu Nar Tanesi için yalnızca büyüme ve bireyselleşme zorunluluğunu değil, aynı zamanda annesinin yerini alma ve babasıyla olan bağına farklı bir şekilde sürdürme arzusunu simgeler.

Üvey annenin seçtiği testi ve yılan nesneleri, Freud'un psikanalitik teorisinde cinsiyet sembollerine dair görüşleriyle anlam kazanır. Freud'a göre erkek cinsel organı genellikle biçimsel benzerliklerinden dolayı uzun ve yukarı kalkık nesnelerle (sopa, direk, ağaç gibi) veya bedene girme ve yaralama özelliği taşıyan nesnelerle (bıçak, kılıç, tabanca gibi) sembolize edilir. Özellikle yılan, erkek cinsel organını temsil eden en belirgin semboller arasında yer alır. Kadın cinsel organı ise içine alma ve saklama özellikleri nedeniyle testi, kap, kutu gibi nesnelerle ifade edilir (Freud, 2018: 195-197). Masalda yılanın testiye yerleştirilmesi, Nar Tanesi'nin içine giren bir tehdit olarak sembolize edilirken aynı zamanda masalda cinselliğin ve dönüşümün metaforu olarak karşımıza çıkar. Bu metaforla Nar Tanesi'nin gebeliği simgelenir. Bu durum, masalın yalnızca yüzeysel bir anlatı değil, aynı zamanda derin bir psikanalitik anlam taşıyan bir anlatı olduğunu gösterir.

Masalda üvey annenin Nar Tanesi'ne attığı namus iftirası üzerine baba, kızının masumiyetine inanarak onun böyle bir şey yapmayacağını söyler. Ancak üvey anne, kararlı bir şekilde kızını öldürmesini ya da kendisini boşamasını ister ve babayı bir karar vermeye zorlar. Çaresiz kalan adam, kızını yanına alıp uzaklara gider. Yolculuk sonunda bir göl ve ağacın

bulunduğu bir yerde durur ve kızından gölden su getirmesini ister. Nar Tanesi göle yaklaştığında bir yılan görür ve ona kızgınlıkla, kendilerini kızların karnına bırakıp onların bahtını kararttıklarını söyler. Ardından, karnındaki yılanı dönerek hemen kendini göle bırakmasını ister. Bu sözlerin ardından yılan, kızın ağzından çıkar ve göle düşer. Nar Tanesi, heyecanla babasının yanına dönerek karnındakinin yılan olduğunu ve onun göle düştüğünü söyler. Ancak babası, hiçbir şey söylemeden kızı orada bırakıp sessizce uzaklaşır. Gece olunca Nar Tanesi büyük bir korkuya kapılır ve kendi kendine ne yapacağını düşünür. Çevresine bakındığında en güvenli yerin ağacın tepesi olduğuna karar verir. Ağaca çıkar ve orada kimsenin kendisine zarar veremeyeceğini düşünerek geceyi ağaçta geçirir (Benek Kaya, 2023: 291).

Freud'a göre yasaklar, insanların güçlü bir şekilde eğilim gösterdiği davranışlarla ilgili olup toplumun ve ebeveynlerin otoritesiyle temin edilir ve kuşaktan kuşağa aktarılır. İçinde cinsel ögeler de barındıran bu yasakların tehlikelerden koruma işlevi bulunmaktadır (Freud, 2020: 23, 34). Bu doğrultuda, namus kavramı toplumu tehlikelerden koruyan bir denetim aracı olarak işlev görür. Namus kavramı, toplumda "ideal" kadın ve erkek kimliklerini şekillendiren bir ölçüt olarak öne çıkar. Namusun zedelendiği ya da buna dair şüphelerin ortaya çıktığı durumlarda, aile bireyleri toplumda kabul edilebilirliklerini yeniden kazanmak adına, bu duruma neden olan kişilere karşı şiddet kullanmayı bir çözüm olarak görür. Bu bağlamda namus sadece bireysel değil, aynı zamanda aileyi ve toplumu da ilgilendiren kolektif bir değer taşır. Halk anlatılarında, namusunu koruma arzusuyla hareket eden erkeklerin, durumu genellikle "ölüm-kalım" meselesi olarak değerlendirdiği ve tehlike anında şiddete başvurarak sosyal varlıklarını koruma çabasına girdikleri gözlemlenir (Tunç, 2021: 17, 30). Masalda üvey annenin Nar Tanesi'ne attığı namus iftirası, toplumdaki namus kavramının birey üzerindeki baskısını ve toplumsal kabulün aile içindeki ilişkilere nasıl yön verdiğini gösterir. Baba, kızının masumiyetine inanmasına rağmen, üvey annenin ısrarı karşısında sosyal ve ailevi dengeyi korumak adına bir seçim yapmak zorunda kalır. Bu durum, namusun kolektif bir değer olduğunu ve bireyin bu baskı karşısında çoğu zaman çaresiz kaldığını yansıtır.

Masalda Nar Tanesi'nin gölün yanına götürülmesi ve karnındaki yılanın göle düşmesi, dişil ve eril semboller arasındaki ilişkiyi vurgular. Su, dişil bir yapıya sahip olup yaşamın kaynağını simgeler (Ersoy, 2000: 189). Göl, suyun yüzeyinde buharlaşıp yağmurla geri dönerek sürekli bir döngü yaratır: Doğum, ölüm ve değişim. Bu nedenle göl, bir hazine ve geçit yeri olarak kadın bedeninin sembolüdür (Graber, 1998: 113). Erkeklik ve penis sembolü yılanın göle düşmesi, eril ve dişil enerjilerin bir birleşimi, dolayısıyla doğurganlık ve dönüşüm metaforu olarak yorumlanabilir. Salih Gülerer'e göre (2013: 939) kız karnındaki yılanları çıkarmasıyla kötü yüklerden arınır ve özbende temizlenir. Özben ise erkekten çok kadına özgü olup kadınsal nitelik taşır çünkü kadının içinde gelişir.

Masalda Nar Tanesi'nin çaresizce ağaca çıkması, Freudyen bir perspektiften bakıldığında regresif* bir davranış olarak yorumlanabilir. Ağaç, sembolik olarak penisle ilişkilendirilen bir yapıdır ve eril gücü temsil eder. Nar Tanesi'nin hamileliği elinden alındığında, doğurganlık özelliği ve kadınsı kimliği zedelenir. Bu kayıp, kız çocuğunun kadınlığa geçiş sürecinde bastırılan penis isteğinin yeniden su yüzüne çıkması olarak değerlendirilebilir. Ağaç, bu bağlamda eril bir güç arayışını ve yeniden güven inşasını simgeler. Ağaç aynı zamanda mitolojide, sıklıkla dişil bir unsur ve anne figürü olarak da karşımıza çıkmaktadır (Ersoy, 2000: 375). Çaresiz durumda kalan Nar Tanesi'nin ağaca çıkması, annenin koruyucu ve güven verici varlığına geri dönme isteği olarak da okunabilir. Bu durum, Freud'un preödüpal dönemiyle ilişkilendirilebilir; Nar Tanesi, annesel bir sığınağa dönerek kaybolan güven duygusunu yeniden kazanma çabasına girer. Böylece ağaç hem eril güç arayışını hem de preödüpal anneye geri dönme isteğini iç içe yansıtan bir sembol haline gelir.

Sabah olduğunda, paşanın oğlu atını sulamak için göle gelir ancak at su içmeyi reddeder. Atın bu garip davranışının sebebini merak eden paşanın oğlu, suya eğilip baktığında suda yansıyan kızın görüntüsünü fark eder. Yukarı baktığında ağacın tepesinde oturan Nar Tanesi'ni görür. Kızın başına gelenleri öğrenince, onu kurtaracağını ve eve gelin olarak götürceğini söyler. Ancak paşanın oğlu oradan ayrıldıktan sonra, çirkin bir çingene kadın gelir. Kızın güzel elbisesine göz koyan kadın, ağaca çıkarak Nar Tanesi'ni kandırır, elbisesini alır ve onu ağaçtan aşağı atar. Nar Tanesi yere düşünce bir reyhan çiçeğine dönüşür, çingene kadın ise onun yerine geçer. Paşanın oğlu, davulcular ve zurnacılarla ağacın yanına gelir ve çingeneyi gelin olarak yanına alır. Ancak yoldaki reyhan çiçeğini görüp koparır. Çingene çiçeğin atılmasını ister, aksi halde onunla gitmeyeceğini söyler. Çiçeği atan oğlan, çiçeğin bir taya dönüştüğünü görür. Çingene, tayı öldürmekte ısrar eder ve tay vurulunca bir buluta dönüşür. Çingene, bulutun da yok edilmesini ister, oğlan buluta ateş eder ve bulut iğneye dönüşür (Benek Kaya, 2023: 291-293).

Freud'a göre insan benliğine egemen olan bir tür karanlık güç, adeta bizi gölge gibi takip eder. Bu güç, mutluluğa yaklaştığımız an bizi engellemek için hazır bekler. Hayatın nimetlerine el uzattığımızda, yüzümüze inen bir tokat gibi bizi durdurur. Ancak bu engelleme yalnızca içimizdeki "üstben" (süperego) tarafından yapılmaz. Çevremiz de bir tür dışsal "ben" olarak bu sürece dahil olur. Çevre, tıpkı üstben gibi baskılayıcı ve sınır koyucu bir tutum sergileyerek insanın mutluluğa ve huzura ulaşmasına engel olur. Hem içsel hem de dışsal güçlerin bu baskısı, insanı acı ve ıstırap zincirlerinden kurtulma çabasında sürekli zora sokar (Graber, 1998: 60). Masalda Nar Tanesi'nin kendisini gören paşanın oğlu tarafından kurtarılamaması Freud'un insan mutluluğuna ulaşma çabasının sürekli engellendiği görüşüne

* Regression (gerileme), gelişimin daha önceki bir evresine dönme durumu olarak tarif edilir. bk. (Gürün, 1991: 59; Budak, 2003: 325).

bir metafor olarak okunabilir. Paşanın oğlu burada bilinçli bir "ben" olarak hareket eder ve mutluluğa (Nar Tanesi'ni kurtarma arzusu) ulaşmak için çaba gösterir. Ancak bu süreçte karşılaştığı çingene engelli, Freud'un "üstben" ve "çevre" kavramlarıyla ilişkilendirilebilir.

Masalda baba, güçlü bir otorite figürü olarak değil, zayıf ve kararsız bir karakter olarak görünür. Kızını üvey annenin iftiralara karşı savunur fakat boşanma tehdidi karşısında geri adım atar. Freud'un ego işlevine benzer şekilde denge kurmaya çalışsa da idin arzularına boyun eğerek kızını öldürmek yerine uzak bir yere götürüp terk eder. Kız çocuğunun bağımsız bir kişilik geliştirme sürecinde baba figürü önemli bir rol oynar. Baba, çocuğun hayatındaki ilk "yabancı" olarak dış dünyayı temsil eder ve bu rolüyle, kız çocuğunun kadın olarak ilişki kurma kapasitesini şekillendirmesine yardımcı olur. Masaldaki baba ise pasif baba rolünde olduğu için Nar Tanesi'nin karşısına çıkan paşanın oğlu, bu bağlamda kızın gelişimini sağlayacak baba figürünü simgeler. Regresif bir tavırla preödüpal evreye dönen ve kendi başına ağacın tepesinden inemeyen Nar Tanesi'nin paşanın oğlu tarafından kurtarılmak istenmesi kızın bilinçdışı senaryosunun dışavurumu olarak yorumlanabilir. Ancak çingene kadının Nar Tanesi'ni kandırarak elbiselerini alması, Nar Tanesi'nin preödüpal regresyonunun derinleştiğini ve bu evrede savunmasız kaldığını açıkça ortaya koyar.

Masallarda, gelişim sürecinin getirdiği zorluklar karşısında çocukların regresif tercihlere yönelmesi ve bu tercihlerinin olumsuz sonuçlarını deneyimlemeleri, sonunda gelişimi seçmeleri gerektiğini anlamaları için sıklıkla kullanılan bir motif olarak karşımıza çıkar (Parmaksız, 2023: 162). Masalda Nar Tanesi'nin yaşadığı durum da bu kalıbı takip eder. Regresyonun bir sonucu olarak ağaçtan düşer ve kendi bedenini kaybederek sırasıyla reyhan çiçeği, tay, bulut ve iğneye dönüşür. Bu dönüşüm, sembolik olarak "büyü ya da hadım edilirsin" mesajını taşıyan bir tür "kastasyon" olarak yorumlanabilir. Nar Tanesi'nin kastasyon sonucunda farklı canlı ve cansız varlıklara dönüşüm geçirmesi Ahmet Yaşar Ocak'ın ifade ettiği şekil (don) değiştirme motifinin halk anlatılarındaki anlamıyla örtüşmektedir. Ocak'a göre şekil değiştirme, bireyin bilinçaltındaki arzularını ve bilinçdışında taşıdığı kimlik arayışını dışavuran bir motif olarak değerlendirilir. Henüz benliğini tam anlamıyla benimsememiş, bireyselleşme yolunda mücadele eden bir karakter için şekil değiştirme hem bir korunma aracı hem de içsel çatışmalarının bir sembolü olarak karşımıza çıkar (Ocak, 2003: 206). Bu bağlamda Nar Tanesi'nin bu dönüşümleri, dışsal koşullara uyum sağlama, tehditlerden korunma ve kendi kimliğini yeniden inşa etme çabalarının metaforik bir yansımasıdır.

Nar Tanesi'nin çiçekten taya, buluta ve iğneye dönüşmesi, Freud'un psikoseksüel gelişim dönemleri ışığında farklı sembolik temsiller olarak ele alınabilir. Çiçek, narin yapısıyla oral dönemdeki bebeğin hassasiyetini ve yağmurla beslenmesi üzerinden bu dönemin doyum arayışını temsil eder. Aynı zamanda çiçek, toprağa bağımlılığı ve gübre üretimi gibi işlevleriyle anal dönemin kontrol ve üretkenlik temalarını çağırıştırır. Bu, bireyin temel

ihtiyaçlarının karşılanması ve ilk kontrol deneyimlerini sembolize eder. Tay, enerjik yapısıyla fallik döneme işaret eder; bireyin cinsel kimliğinin farkına vardığı bu süreçte özgürlük ve hareket arzusunu temsil eder. Bulut, soyut ve ulaşılmaz yapısıyla latent döneme denk gelir; bu dönemde birey, cinsel enerjilerini bastırır ve zihinsel gelişime yönelir. Son olarak iğne, keskin ve penetratif yapısıyla genital dönemi simgeler; bu dönem, bireyin cinsel kimliğini toplumsal rollerle birleştirdiği ve olgunlaştığı bir süreçtir. Bu dönüşümler, Nar Tanesi'nin bilindişi bir yolculukla kimlik ve bireysellik kazanma sürecini anlatır.

Reyhan ieği (diğer adıyla fesleğen), hoş kokusuyla bilinen ve cinsel gücü artırıcı özelliklere sahip bir iek türüdür. Aynı zamanda şans getirme ve kötülüklerden korunma gibi sembolik anlamlar taşımaktadır (Gezgin, 2015: 76). Freud'a göre çiçekler, bitkilerin cinsel organlarını simgeler ve aynı zamanda bereketin ve kadınsı yaratıcı gücün temsilcisidir (Freud, 2018: 199). Bu perspektiften bakıldığında, Nar Tanesi'nin reyhan çiçeğine dönüşümü kaybedilen kadınlık kimliğini ve aynı zamanda yeniden doğuşunu ifade eden koruyucu bir anlam taşır. Masallarda, insanların hayvanlara doğaüstü dönüşümlerinin altında gizli anlamlar bulunur. "Dönüşümlere insan-oluşluk ve insanın kendi sorunlarına ilişkin göndergelerin derinliği ile bakılmalıdır" (Sarı ve Ercan, 2008: 108). Nar Tanesi'nin taya dönüşümü, Türk mitolojisindeki at sembolizmiyle anlamlandırılabilir. Gülten Küçükbasmacı'nın belirttiği gibi, "atlar ruhlar dünyasıyla bağlantı kurmada bir vasıta olarak görülür" (2016: 215). Bu dönüşüm, Nar Tanesi'nin bilindişinde bastırılmış arzularını dışa vurduğu ve içsel çatışmalarıyla yüzleştiği bir süreci temsil eder. Bu konuda Bettelheim, genç bir kızın at imgesi ile cinsel hayvansılığını kontrol ettiğini ifade eder (2019: 76). Aynı zamanda tay, olgunlaşmamış bir kimliğin sembolü olarak Nar Tanesi'nin olgunlaşmasının henüz erken bir aşamasında olduğunu gösterir. Nar Tanesi'nin attan buluta dönüşmesi, Türk mitolojisinde atın ruhlar dünyasına ulaşmada bir vasıta olmasıyla anlam kazanır. Ocak'a göre at şamanın gökyüzüne yükselmesini sağlayan bir araçtır ve bu bağlamda ruhsal yolculuğun bir simgesidir (Ocak, 2002: 140). Buluta dönüşüm, Nar Tanesi'nin ruhsal yolculuğunu, fiziksel dünyadan soyut bir varoluşa geçişini temsil eder. Türk inanç sistemlerinde bulut, yalnızca meteorolojik bir olgu değil, aynı zamanda doğanın üretici, yapıcı ve koruyucu gücünü temsil eden bir semboldür. Gökyüzünde serbest bir hava kütlesi gibi görünmesine rağmen yağmur taşıyıcı niteliğiyle bereketin, üretkenliğin ve döngüsel dönüşümün bir işareti olarak algılanır. Özellikle Altay mitolojisinde bulutlar, koruyucu ruhlarla ilişkilendirilir ve dişi bir karaktere sahip oldukları düşünülür; bu da bulutun üretme ve doğurma kapasitesini sembolize eder (T rkylmaz, 2018: 138). Freudyen bakış açısına göre bulut, bilindişindeki arzuların soyut bir form almasını, korunma arayışını ve ruhsal yükselişi temsil eder. Bulutun geçici ve sürekli değişen yapısı, bireyin bastırılmış duygusal çatışmalarını ve özgürleşme arzularını simgeler. Nar Tanesi'nin iğneye dönüşmesi ise masallarda iğnenin koruma ve korunma işleviyle

doğrudan ilgilidir. Masal kahramanları genellikle zorlu maceralar ve kötü niyetli karakterlerle mücadele ederken büyülmüş nesnelerden yardım alır. Bu anlamda iğne, kahramanı korur ve kahraman iğne sayesinde korunur (Özyavuz, 2024: 90). Aynı zamanda Freudyen bakış açısıyla iğne, sivri ve penetratif yapısı dolayısıyla cinsel bir sembol olarak da okunabilir. Nar Tanesi'nin iğneye dönüşmesi, onun pasif savunmadan fallik ve güçlü bir koruma arayışına yönelmesini, tehditlere karşı daha etkin bir savunma geliştirme çabasını simgeler. Bu dönüşüm, kahramanın yaşadığı travmaların ardından kendini yeniden inşa etme çabasını ve bilinçdışı arzularıyla yüzleşmesini ifade eder. Böylece iğneye dönüşüm, preödüpal evreden ödüpal evreye geçiş sembolü olarak değerlendirilebilir.

Masalda, bilinçdışının yansıması olarak tezahür eden bu semboller dışında dikkate değer bir diğer husus narsisizmdir. Freud'a göre narsisizm, bireyin kendi egosuna yönelttiği libidinal bir yatırım olup bencilliğin bir tamamlayıcısıdır (Freud, 2018: 489). Böyle bir yaşam biçimini benimseyen bireyler, sevgiyi yalnızca kendilerine yöneltir ve başkalarına sevgi göstermekten uzaklaşır. Zamanla bu durum, sevmeye yetisinin kaybına ve psikolojik sorunların ortaya çıkmasına yol açar. Bu nedenle Freud, sevgiyi vermektan çok almak isteyen bencil kişilerin narsisist olduğunun üzerinde durur (Fromm, 1985: 63, 65). Masaldaki çingene ve üvey anne, narsisizmin bencillik ve sevgiyi başkalarından alıp kendine yönlendirme dinamiğini somutlaştıran figürlerdir. Çingene, Nar Tanesi'ni kıskanarak onun yerine geçmeye ve paşa oğlunun sevgisini ele geçirmeye çalışır; bu, kendi libidosunu beslemek için başkalarının sevgisini manipüle eden narsisistik bir tutumdur. Benzer şekilde, üvey anne Nar Tanesi'ne duyulan sevgiyi kıskanır ve bu sevgiyi kontrol altına almayı hedefler. Freud'un kişilik yapısı teorisine göre çingene ve üvey anne id'i temsil eder; her iki figür de ilkel dürtülerle hareket eder, anlık hazza odaklanır, doyumsuz bir yapı sergiler. Bu nedenle, her iki karakter de sevgi verme yetisinden yoksun, başkalarının duygusal bağlarını kendi çıkarları doğrultusunda dönüştürmeye çalışan narsisistik kişilik yapısını yansıtır.

Masalın devamında yaşlı bir kadın yolda bir iğne bulur ve alıp penceresinin kenarına koyar. Kadın evden çıktığında iğne bir kıza dönüşür, evdeki tüm işleri yapar, evi tertemiz hale getirir ve işi bitince tekrar iğneye dönüşür. Kadın eve döndüğünde işleri kimin yaptığını merak eder ve bunu öğrenmek için bir gün dışarı çıkmış gibi yapıp saklanır. İğne bir kez daha kıza dönüşüp işe koyulduğunda, kadın saklandığı yerden çıkar ve kızı yakalar. Ona, "Sen insan mısın, cin mi, peri mi?" diye sorar. Kız başından geçenleri anlatır ve kadın ona, "Gel benim kızım ol. İşlerimi yapar, yanımda kalırsın. Bir kişiye pişen yemek iki kişiye yeter" der. Kız bu teklifi kabul eder ve birlikte yaşamaya başlarlar (Benek Kaya, 2023: 293).

Masalın bu bölümünde, iğnenin kıza dönüşmesi ve evin işlerini yapması, kızın annelik ve ev içi görevlerin idealize edilmesini çağırıştırır. Burada, ev-anne analogisi yapılarak Nar Tanesi'nin daha önce dış dünyada karşılaştığı ölümcül tehlikelerden sonra evin güvenli bir sığınak olarak

sunulması dikkat çeker. Bettelheim'e göre "ev bilinçdışında vücudunu besin kaynağı olarak sunan iyi anneyi temsil eder" (2019: 207). Bunun yanında masal, dışarının tehlikeli olduğu, kadının ise ev içinde kalması gerektiği mesajını iletir gibi görünmektedir. Bu durum, Freud'un kadınların toplumsal rollerini annelik ve ev içi sorumluluklarla sınırlandığı düşüncesini destekler. Freud'a göre kadınlar mesleki özerklik arayışına girmemelidir, iyi bir eş, iyi bir anne olmak kadınlar için yeterlidir. Freud, bu yaklaşımını şekillendirirken kadın fizyolojisini temel alır ve kadın bedeninin fallik modele kıyasla bir kesintiye uğradığını düşünür (Yayla, 2019: 64).

Yaşlı kadın, masalda hem preödüpal hem de ödüpal özellikler gösteren bir anne figürünü temsil ederken, Nar Tanesi'nin iğne formunda bir nesneye dönüşmesi ve tekrar kıza dönmesi, kadının kendi benliğini bir nesne gibi algılayarak annelik ve ev içi görevler etrafında şekillendirdiği kimliğini yansıtır. Pencere motifi ise Freud'un teorilerinde, insan vücudundaki giriş çıkışları temsil eder (Freud, 2018: 199). Bu bağlamda pencere, hem bireyin dış dünyayla kurduğu bağlantıyı hem de içe dönük bir güvenlik arayışını sembolize eder. Nar Tanesi'nin bu pencerenin kenarında yeniden şekillenmesi, onun dış dünyadan koparak güvenli bir ev ortamında yeniden varlık bulmasını ifade eder. Yaşlı kadının "Bir kişiye pişen yemek iki kişiye yeter" diyerek Nar Tanesi'ni yanına alması, evin üretkenliğini ve kadınlar arasındaki dayanışmayı yücelten bir mesaj taşır. Yaşlı kadının Nar Tanesi'ni sevip onu evlat olarak kabul etmesi ise Fromm'un şu sözleriyle doğrudan ilişkilendirilebilir: "Görünen odur ki anne sevgisinin gerçek başarısı, ananın küçük bebeğe karşı duyduğu sevgide değil, ananın büyüyen çocuğa karşı duyduğu sevgide yatmaktadır" (Fromm, 1985: 56). Nar Tanesi'nin olumlu bir şekilde gelişim göstermesinin temel sebebi, yaşlı kadının ona sevgi dolu bir ortam sunmasıdır. Bu sevgi, Nar Tanesi'nin önceki travmalarını geride bırakmasına, kendini güvende hissetmesine ve bireyselliğini ortaya koymasına olanak sağlamıştır. Fromm'un ifade ettiği gibi sevgi, çocuğun olgunlaşması ve potansiyelini gerçekleştirme için en önemli unsurdur.

Bazı masalarda, iyilik perileri sahtekâr ya da kötü karakterlerin etkisini ortadan kaldırarak çocuğun mutluluğunu sağlar (Bettelheim, 2019: 90). Bu bağlamda masaldaki yaşlı kadın, sahtekâr çingene ve üvey annenin haksızlıklarına karşı Nar Tanesi'ne yardım eden adeta bir peri vazifesi görür.

Bir süre sonra paşanın oğlu, her eve bir tay dağıtacağını ve yazın en iyi bakılan tayı seçeceğini duyurur. Kız, yaşlı kadına gidip bir tay istemesini söyler. Kadın, "Taya nasıl bakarız, ot yok, imkân yok," dese de kız, "Sen al getir, ben bakarım," der. Kadın, paşanın adamlarına gidip bir tay ister. Adamlar önce ona güler ve "Sen kendine zor bakıyorsun, taya nasıl bakacaksın?" der. Ancak kadının ısrarı üzerine ahırdaki bakımsız, zayıf bir tayı ona verirler. Bir sabah Nar Tanesi, elini yıkarken sabunu düşürür. Sabunun düştüğü yerden otlar yeşerir ve kısa sürede her yer yemyeşil olur. Kız bu otlarla tayı besler. Zayıf ve bakımsız olan tay, zamanla güzelleşir, tüyleri ıslık ıslık parlar. Kız, yalnızca tayı beslemekle kalmaz, ona dil de öğretir.

Tay, kısa sürede herkesin dikkatini çeken güçlü ve zarif bir ata dönüşür (Benek Kaya, 2023: 294).

Psikanalitik araştırmalar atlarla aşırı ilgilenmenin kız çocuklarının tatmin etmeye çalıştığı pek çok farklı duygusal gereksinimi simgelediğini ortaya çıkarır (Bettelheim, 2019: 76). Nar Tanesi'nin yaşlı kadından bir tay istemesi ve ona bakmayı üstlenmesi, onun olgunlaşmasının ve gelişimini tamamlamış bir birey haline gelmesinin sembolik bir göstergesidir. Taya kendi çocuğu gibi bakmayı istemesi, onun artık yalnızca başkalarından korunmayı bekleyen bir birey olmadığını aynı zamanda koruyup büyütebilecek bir olgunluğa eriştiğini gösterir. At, Türkler için yalnızca bir hayvan değil, dost ve kardeş olarak görülen, insana yakın bir varlıktır (Küçükbasmacı, 2016: 209). Masalda tay, bu anlamın ötesinde evlat olarak görülen bir simgeye dönüşür. Nar Tanesi'nin tayı beslemek ve büyütmek istemesi, onun kadınlığını ve annelik duygusunu ortaya koyar. Tay, Nar Tanesi'nin olgunluğunu, sevgi ve sorumluluk gösterebilme yeteneğini somutlaştırır.

Masalda, sabunun toprağa karışmasıyla otların yeşermesi, sabunun temizleyici ve arındırıcı gücünün doğayı canlandırma kapasitesini simgeler. Bu bağlamda sabun, büyüsel ve sağaltıcı bir işlev üstlenir. Yeşeren otlar, zayıf ve cılız olan tayı besleyerek onu masalın en güzel ve güçlü atına dönüştürür. Böylece, tayın güçlü bir ata dönüşümü, masalda arınma büyüme ve yenilenme temalarının somut bir ifadesi olur. Masalda sabun, arındırıcı ve dönüştürücü gücüyle sütle kurulan besleyici ilişkiyi çağırıştırır. Sabunun toprağa karışarak otları yeşertmesi, bir annenin sütüyle çocuğunu beslemesi gibi, tayın büyümesi ve güçlenmesi için hayat verir. Bu durum, Nar Tanesi'nin annelik duygusunu ve kadınlık kimliğini tamamen benimseyip hayata geçirdiğini simgeler.

Freud'a göre annenin çocukluk dönemindeki tutum ve davranışları, bireyin kişilik yapısını ve psikolojik sağlığını temelden etkiler. Çocuğun erken dönemde duygusal ihtiyaçlarının karşılanması ve güven veren, sevgi dolu bir bağın kurulması, sağlıklı bir kimlik gelişiminin temelini oluşturur. Annenin çocuğa sağladığı bu destek, ilerleyen yıllarda yaşanabilecek duygusal çatışmaları önlemede hayati bir rol oynar (Tekkel ve Akto, 2022). Ayrıca, anne-çocuk etkileşimindeki yüksek kalite, sadece duygusal değil, aynı zamanda bilişsel gelişim açısından da önemlidir. Araştırmalar, etkili bir anne-çocuk iletişiminin dil gelişimiyle doğrudan bağlantılı olduğunu göstermektedir (Yalçın, 2013: 180). Nar Tanesi'nin taya karşı sergilediği sevgi dolu yaklaşım, Freud'un annenin çocuk gelişimindeki rolüne dair vurgularıyla örtüşür. Tayı evladı gibi görerek ona hem fiziksel hem de duygusal anlamda destek sağlaması, aralarında güçlü bir bağ oluşturur. Nar Tanesi'nin bu bağ ile taya dil öğretmesi ise masalda anne-çocuk ilişkisinin sembolik bir yansımasını sunar.

Masalın son bölümünde yaz gelince atlar toplanmaya başlanır ve yaşlı kadına verilen at da geri alınmak istenir. Nar Tanesi, atın yanına giderek ona

talimatlar verir. Kim gelirse gelsin kalkmamasını, yalnızca paşanın karısı geldiğinde ayağa kalkıp onun üzerine pislemesini söyler. Paşanın adamları atı almaya geldiğinde şaşırıp yaşlı kadının bu kadar kötü durumdaki bir tayı nasıl güzelleştirdiğini anlamaya çalışır. Herkes atı ayağa kaldırmaya çalışır ancak at yalnızca paşanın karısı geldiğinde kalkar ve kadının üzerine pisler. Bu olay üzerine paşanın oğlu, atta bir gariplik olduğunu fark eder ve atı takip eder. At bir delikten kaçınca paşanın oğlu peşine düşer ve sonunda Nar Tanesi’ni bulur. Gerçeği öğrenen paşa, çingeneyi evine geri gönderir ve Nar Tanesi ile evlenir. Kırk gün, kırk gece süren düğünle birlikte masal mutlu sonla biter (Benek Kaya, 2023: 294-295).

Freud, dışkı ve para arasında bir özdeşlik ilişkisi kurar ve bunu anal erotizmle ilişkilendirir (Freud, 2018: 375). Bu durumu üreme öncesi *sadistik-anal* dediği evrenin bir tezahürü olarak değerlendirir (Freud, 2012: 82). Anal karakter özellikleri biriktirme, vermeme, cimrilik ve hırs gibi tutumlarla kendini gösterir (Parmaksız, 2023: 80). Bu bağlamda masaldaki çingene karakteri, hırsıyla Nar Tanesi’nin hayatını çalmış, paşanın karısı olarak mal ve mülk elde etmeye odaklanmıştır. Çingene, bu özellikleriyle anal karakterin tipik bir örneğini sergiler. Masallarda hayvanlar, çocuğun alt benliğinin çeşitli unsurlarını ve içsel meselelerini yansıtan sembolik öğelerdir (Parmaksız, 2023: 169). Freud’un yapısal teorisi perspektifinden değerlendirildiğinde at Nar Tanesi’nin egosunu temsil etmektedir. Bu bağlamda Nar Tanesi’nin taya, çingenenin üzerine dışkı atmasını söylemesi, çingenenin hırsıyla biriktirdiği ve elde etmeye çalıştığı “pislik/para” ile sembolik bir hesaplaşmayı temsil eder. Masalda bu eylem, çingenenin hırsına ve ahlaki yozlaşmasına yönelik bir eleştiri niteliği taşır.

Nar Tanesi ödipal gelişimin zıt yönlerine sembolik bir biçim verir. Çocuk, erken evrelerde hemcins ebeveynin aslında haksız bir şekilde kendi hakkı olan sevgiyi çalarak karşıt cinsiyetteki ebeveynin sevgisini kazandığına inanır. Bu durum, çocuğun hemcins ebeveyni sahtekâr ve haksız bir rakip olarak görmesine neden olur. Ancak zamanla, bu algının gerçeğe örtüşmediğini ve hemcins ebeveynin aslında adil bir şekilde bu konumda olduğunu fark etmeye başlar (Bettelheim, 2019: 178-179). Masalda, Oidipus Kompleksi yaşayan Nar Tanesi, üvey annesini babasının sevgisini haksızca çalarak kendisini bu sevgiden mahrum bırakan bir sahtekâr olarak görür. Ancak zamanla bu algısının gerçeklikle örtüşmediğini, üvey annenin babasıyla olan ilişkisinin aslında doğal bir düzenin parçası olduğunu anlamaya başlar. Nar Tanesi, çingene gibi kendisinin de bir noktada annesinin yerini almaya çalıştığını fark eder. Gerçek eşin yerine geçmeye kalkışan Çingene’nin cezalandırılması, çocuğun bu tür yanılsamalardan sıyrılmasını ve daha olgun bir bakış açısına ulaşmasını temsil eder. Bu durum, hak edilmeyen bir rolü üstlenmenin sonuçlarını ve doğal düzenin korunmasının önemini güçlü bir şekilde yansıtır.

Masalın sonunda paşa oğlunun atı takip ederek Nar Tanesi’ni bulması, gerçeği öğrenmesi ve çingeneyi evine göndermesi, Freud’un kuramında yer alan bilinçdışının bastırılmış gerçekleri açığa çıkarma süreciyle

ilişkilendirilebilir. Bu süreç, masalda adaletin sağlanması ve hakikatin ortaya çıkışıyla sembolize edilir. “Masalarda evlilik kadın için hep çok mutlu bir olaymış gibi sunulur” (Sarı ve Ercan, 2008: 82). Bu nedenle Nar Tanesi’nin sonunda paşanın oğlu ile evlenmesi, Freud’un bilinçdışındaki arzuların tatmin edilmesiyle sağlanan psikolojik bütünlük anlayışına benzer bir şekilde değerlendirilebilir. Masalın mutlu sonla bitmesi, Freud’un psikoseksüel gelişim teorilerinde yer alan ödipal çatışmanın çözülmesi ve bireyin sağlıklı bir kimlik geliştirme aşamasına ulaşmasıyla bağdaştırılabilir. Nar Tanesi’nin hak ettiği sevgi ve statüye kavuşması, bireyin bilinçdışı çatışmalarını çözerek içsel bir dengeye ulaşmasını temsil eder. Masal, bu bağlamda adaletin tesis edildiği ve hakikatin zafer kazandığı bir içsel yolculuğun alegorik anlatımı olarak yorumlanabilir.

Sonuç

Masallar, toplumun bilinçdışı süreçlerini anlamaya olanak tanıyan ve bu süreçlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan sembolik anlatılardır. Psikanalitik inceleme yöntemleri, masalların yalnızca olağanüstü birer öykü olmadığını aynı zamanda insan zihninin derinliklerindeki çatışmaları, arzuları ve korkuları yansıttığını ortaya koyar. Freud ve takipçileri, masallardaki temaları bireyin psikoseksüel gelişimsel süreçleri ve kişilik yapılarıyla ilişkilendirerek bu anlatıların insan doğasına dair güçlü içgörüler barındırdığını savunur. Kahramanların sergilediği davranış kalıpları ve karşılaştıkları zorluklardaki mücadeleleri, psikanalitik teorilerin bireyin içsel yolculuklarını açıklamak için verdiği bilgileri doğrular niteliktedir. Bu bakımdan masalların psikanalitik yönden incelenmesi, bireylerin çocukluk döneminden yetişkinliğe kadar olan psikolojik gelişim süreçlerindeki temel meseleleri anlamak için işlevsel bir olanak sağlar.

Bu çalışmada, *Nar Tanesi* masalı Freud ve takipçilerinin perspektifiyle ele alınmıştır. Masalda preödipal döneme ilişkin sorunları büyük ölçüde aşmış olmasına rağmen regresif eğilimler sergileyen ve temel ödipal çatışmalarla yüzleşmek zorunda olan bir kız çocuğunun hikâyesinin işlendiği görülmüştür. Masal boyunca kahramanın, anneden ayrılışın getirdiği kayıpları, babayla olan ilişkisindeki gerilimleri ve kendini yeniden tanımlama çabalarını derin sembollerle ifade ettiği belirlenmiştir. Çiçekten taya, buluta ve iğneye dönüşüm gibi şekil değiştirme motiflerinin, kahramanın bilinçdışı çatışmalarını ve bireyselleşme yolundaki çabalarını metaforik bir dille aktardığı tespit edilmiştir. Nar Tanesi’nin çingeneye karşı mücadelesinin bilinçdışındaki çatışmaların çözüm sürecini, paşanın oğlu ile evliliğinin ise tatmin ve psikolojik bütünlüğe ulaşma çabasını simgelediği ortaya konulmuştur. Freud’un geliştirdiği teorilerin masalın her bir ögesine ışık tuttuğu ve bireyin kimlik arayışındaki yolculuğunu anlamamıza yardımcı olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, *Nar Tanesi* masalının psikanalitik çözümlemesi, bireyin bilinçdışı dünyasında preödipal ve ödipal dönemlere dair temel çatışmaların nasıl deneyimlendiğini gözler önüne sermiştir. Kahramanın sergilediği

davranışlar, Freud'un psikoseksüel gelişim evrelerine ve kişilik yapılarına dair öne sürdüğü teorilerle büyük ölçüde uyumlu bir şekilde ilerlemiştir. Bu masal yalnızca bireysel gelişimi değil, aynı zamanda evrensel insan deneyimlerini anlamada bir araç sunmaktadır. Masalların psikanalitik açıdan incelenmesi hem bireysel hem de kolektif bilinçdışına dair derinlemesine bir bakış sağlar ve bu açıdan *Nar Tanesi* masalı, insan doğasının psikolojik meselelerine ışık tutan bir örnek olarak değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Abraham, K. (2017). *Rüyalar ve mitler*. (çev.: Emine Nur Gökçe), İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Benek Kaya, A. (2023). *Gel zaman git zaman derleme masallar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Bettelheim, B. (2019). *Masalların büyüüsü: masalların işlenişi, önemi ve psikanalitik anlamları*. İstanbul: İnkılâp Kitapevi
- Bilkan, A. F. (2020). *Masal estetiği*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Budak, S. (2003). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Çobanoğlu, Ö. (2019). *Halkbilimi kuramları ve araştırma yöntemleri tarihine giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Demir, R. (2023). Anadolu masallarında kıskançlık olgusu ve cezaları. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 11, 464-478.
- Dorson, M. R. (2011). *Günümüz folklor kuramları*. Ankara: Geleneksel Yayınları.
- Ersoy, N. (2000). *Semboller ve yorumları*. İstanbul: Dönence Yayınları.
- Freud, S. (1998). *Ruhçözümlemesine yeni giriş konferansları*. (çev.: Emre Kapkın, Ayşen Kapkın), İstanbul: Payel Yayınları.
- Freud, S. (2011). *Haz ilkesinin ötesinde ben ve id*. (çev.: Ali Babaoğlu), İstanbul: Metis Yayınları.
- Freud, S. (2012). *Cinsiyet üzerine*. (çev.: Avni Öneş), İstanbul: Say Yayınları.
- Freud, S. (2018). *Psikanalize giriş dersleri*. (çev.: Selçuk Budak), İstanbul: Öteki Yayınevi.
- Freud, S. (2020). *Totem ve tabu*. (çev.: Zehra Aksu Yılmaz), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Fromm, E. (1985). *Sevme sanatı*. (çev.: Işıtan Gündüz), İstanbul: Say Yayınları.
- Fromm, E. (2024). *Rüyalar masallar mitler sembol dilinin çözümlemesi*. (çev.: Aydın Arıtan-Kaan H. Ökten), İstanbul: Say Yayınları.
- Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Gezgin, İ. (2007). *Masalların şifresi*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Gezgin, D. (2015). *Bitki mitosları*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Graber, G. H. (1998). *Kadın psikolojisi*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Gülerer, S. (2013). Bir genç kız masalının psikanalitik yöntemle incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (13), 935-942.
- Gürün, O. A. (1991). *Psikoloji sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp Kitapevi.

- Jung, C. G. (2006). *Analitik psikoloji*. (çev.: Ender Gürol), İstanbul: Payel Yayınları.
- Karabulut, M. (2022). Freud ve Jung ışığında masal ve psikanaliz. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 756-764.
- Korucu, A. (2019). Freudyen ve Jungiyen yaklaşımlarla anne olgusu. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 133-143.
- Küçükbasmacı, G. (2016). Türk mitolojisinde at. *Türk Mitolojisine Giriş*, (ed.: Fatma Ahsen Turan – Meral Ozan), 207-225, Ankara: Gazi Kitapevi.
- Ocak, A. Y. (2003). *Alevî ve Bektaşî inançlarının İslam öncesi temelleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Özyavuz, S. (2024). Kültür tarihi içinde iğnenin anlamları üzerine bir inceleme. *UHAD/Uluslararası Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 81-99.
- Parmaksız, A. (2023). *Freud bana masal anlatsa*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.
- Sarı, A. – Ercan, C. A. (2008). *Masalların psikanalizi*. Erzurum: Salkımsöğüt Yayınları.
- Şenocak, E. (2016). Halk anlatı ve inanışlarında mitolojik bir meyve: nar. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 4 (8), 228-251.
- Tekkeli, H. S. - Akto, A. (2022). Sigmund Freud'un görüşlerinin eğitime yansımaları. *Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, 14 (3), 964-982.
- Tunç, E. (2021). Halk hikâyelerinde ataerkil bir ideoloji olarak “namus” ve erkek kimliğinin kurgulanmasında namus düşüncesinin üstlendiği işlevler üzerine. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9 (26), 11-33.
- Tura, S. M. (2021). *Freud'dan Lacan'a psikanaliz*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Türkyılmaz, D. (2018). “Bulut bulut üstüne”: Türkülerde bulut kavramının düşündürdükleri. *Gazi Türkiyat*, 23, 137-153.
- Yalçın, H. (2013). Anne-çocuk iletişimi eğitiminin etkileri. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 179-194.
- Yayla, E. (2019). Nardaniye hanım masalı'nın psikanalitik halk bilimi kuramı çerçevesinde inceleme denemesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 57-66.

Extended Summary

Psychoanalytic theory, shaped by Sigmund Freud, provides a framework for understanding the human mind by examining the conscious, subconscious, and unconscious layers. This theory emphasizes the role of childhood experiences and unconscious desires in shaping emotions, thoughts, and behaviors. Folkloric narratives such as myths and fairy tales are viewed in this context as symbolic expressions of unconscious conflicts and desires.

This study presents a psychoanalytic examination of the Turkish folk narrative *The Pomegranate Tale*. The tale offers a rich ground for exploring unconscious desires, conflicts, and the journey of individuation through its symbolic language. By analyzing motifs such as transformation into various forms, this research aims to uncover the psychological layers of the narrative and its reflections of Oedipal and pre-Oedipal conflicts. The study seeks to answer the following research questions:

1. How does *The Pomegranate Tale* symbolically reflect unconscious desires and psychological conflicts?
2. What role does psychoanalytic theory play in explaining the symbolic motifs within the narrative?

3. What insights does the tale provide into Freud's psychosexual development stages and personality structure?

This study is based on the psychoanalytic theory pioneered by Freud and developed by his followers. Previous research on folklore and psychoanalysis highlights that myths and fairy tales function as symbolic representations of unconscious psychological processes. Researchers have explored the role of archetypes, symbolic motifs, and narrative structures in expressing deep emotions and conflicts.

While there has been extensive research on the psychoanalytic interpretation of Western fairy tales, studies focusing on Turkish folk narratives in this context are limited. By providing a detailed analysis of the psychological dimensions of a Turkish tale, this study contributes to filling this gap. It offers a new perspective on the intersection of Turkish folk tales and psychoanalytic theory, enriching the existing body of knowledge.

This study employs a qualitative research design utilizing a textual analysis approach grounded in psychoanalytic theory. The primary source for analysis is *The Pomegranate Tale*, selected from Ayşe Benek Kaya's collection *Gel Zaman Git Zaman Derleme Masallar*. The narrative is analyzed through the lens of Freud's concepts such as psychosexual development stages and personality structure (id, ego, and superego).

Key symbolic motifs in the tale, including transformation, the stepmother, the gypsy, the colt, and the soap, are analyzed to uncover their psychological significance. The research focuses on the narrative structure and symbolic language of the tale to identify underlying unconscious conflicts and their resolutions. Scholarly interpretations of Freud's theories and relevant literature are also incorporated into the analysis process.

The analysis reveals that *The Pomegranate Tale* contains symbolic representations of unconscious desires and conflicts. The protagonist's journey reflects a search for identity and the emergence of repressed emotions, symbolized by transformation motifs such as becoming a flower, a colt, or a needle. These transformations are interpreted as indicators of Oedipal and pre-Oedipal struggles.

In the tale, the stepmother is perceived as a rival who occupies the father's affection, representing the protagonist's sense of displacement. Similarly, the gypsy symbolizes the consequences of assuming roles that do not belong to her, disrupting the natural order. These motifs align with Freud's interpretation of symbolic narratives as expressions of unconscious conflicts and attempts at resolution.

The findings demonstrate that the tale serves as a significant tool for understanding the process of individuation and the resolution of psychosexual conflicts. The symbolic language of the narrative acts as a reflection of the unconscious, providing insights into the relationship between cultural narratives and universal psychological themes.

This study illustrates the applicability of psychoanalytic theory to Turkish folklore, offering a framework for understanding how cultural narratives reflect and shape psychological processes. The analysis of *The Pomegranate Tale* provides new interpretations in the fields of folklore studies and psychoanalytic theory, revealing deeper meanings embedded in the symbolic language of traditional stories. The research highlights the value of integrating psychological and cultural approaches to uncover the profound meanings within traditional tales.

"İyi Yayın Üzerine Kılavuzlar ve Yayın Etiği Komitesi'nin (COPE) Davranış Kuralları" çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir. / The following statements are included within the framework of "Guidelines on Good Publication and the Code of Conduct of the Publication Ethics Committee (COPE)":

İzinler ve Etik Kurul Belgesi/Permissions and Ethics Committee Certificate: Makale konusu ve kapsamı etik kurul onay belgesi gerektirmemektedir. / The subject and scope of the article do not require an ethics committee approval.

Finansman/Funding: Bu makale için herhangi bir kurum ve kuruluştan destek alınmamıştır. / No support was received from any institution or organization for this article.

Yapay Zekâ Kullanımı/Use of GenAI: Bu makalede yapay zekâdan yararlanılmamıştır. / GenAI was not used in this article.

Destek ve Teşekkür/Support and Acknowledgment: Destek ve teşekkür beyanı bulunmamaktadır. / There is no statement of support or gratitude.

Çıkar Çatışması Beyanı/Declaration of Conflicting Interests: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur. / *There is no potential conflict of interest for the author regarding the research, authorship or publication of this article.*

Yazarın Notu/Aauthor's Note: Yazarın bir notu yoktur./ *There is no author's note.*

Katkı Oranı Beyanı/Author Contributions: Makale tek yazarlıdır. / *The article has a single author.*